Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2021[1]

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Wat wordt verwacht van het college en de gemeenteraad?

In de aanvraag geeft het college inzicht in de maatregelen die zij heeft getroffen om het tekort te reduceren. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven in de maatregelen die het college heeft getroffen om het tekort te reduceren. Immers, de vangnetuitkering is gebaseerd op solidariteit tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar.

Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. Het gaat hierbij dus om de informatiepositie van de gemeenteraad. De gemeenteraad moet in staat worden gesteld om te kunnen beoordelen of er een duidelijke inhoudelijke analyse is gegeven, die betrekking heeft op de gemeente, waaruit blijkt welke maatregelen moeten worden getroffen en wat hiervan het effect is op de reductie van het tekort.

Wat mag de gemeenteraad van het college verwachten?

- Onderdeel A: Het college geeft de gemeenteraad via een analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd). Deze analyse kan zowel kwantitatieve als kwalitatieve elementen bevatten.
- Onderdeel B: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een kwantitatieve en kwalitatieve toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.

[1] Versie aanvraagformulier d.d. 1 december 2020

- Onderdeel C: Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de planning en control-cyclus ten aanzien van het vangnet.

Bovenstaande informatie staat ook op de website van de VNG[2].

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2022 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Gemeenten die interesse hebben in de maatregelen van andere gemeenten, kunnen terecht op de website van het vangnet. Hier zijn alle aanvragen gepubliceerd en gerubriceerd naar type maatregel, omvang van de gemeente en omvang van het tekort.

Aan het eind van het aanvraagformulier is een uitgebreide toelichting per vraag opgenomen voor de ambtelijke ondersteuning van het college. Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2021

[2] https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-2021-informatie-voor-raadsleden

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

A. Analyse van de oorzaken van het tekort
B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college de analyse van de oorzaken van het tekort.

Demografische ontwikkelingen

In gemeente Berkelland zijn verschillende demografische ontwikkelingen zichtbaar, waarbij we de korte en lange termijn onderscheiden.
Op korte termijn groeit het aantal huishoudens in Berkelland. Tegelijkertijd worden minder mensen geboren dan dat er overlijden. Dat betekent dat de groei komt door (buitenlandse) migratie. Op langere termijn krijgt de gemeente te maken met eerst een afname in bevolking, die gevolgd gaat worden door een afname in huishoudens.

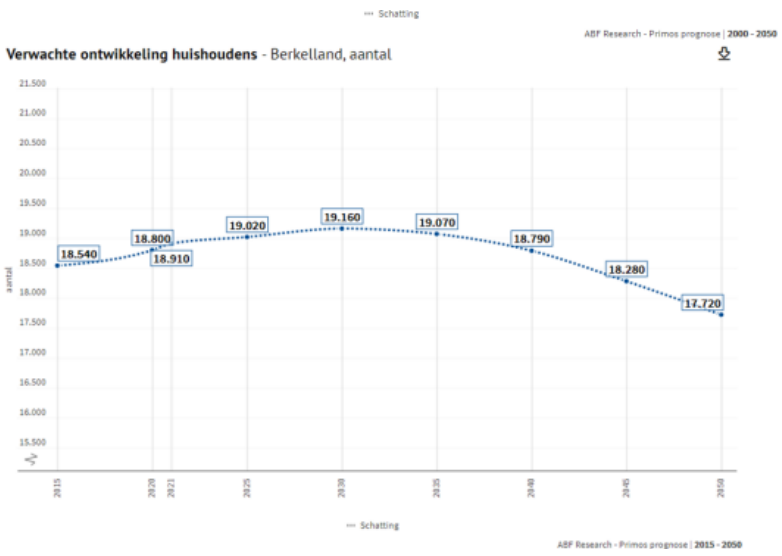

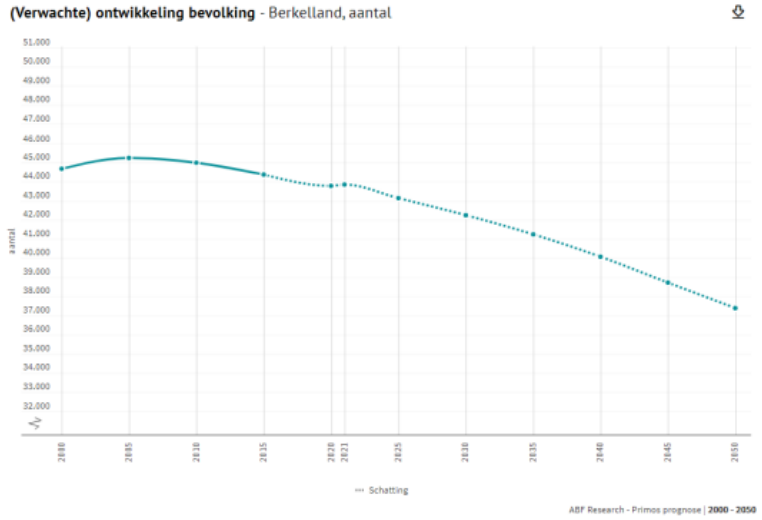

Ook voor Berkelland wordt verdere vergrijzing en ontgroening voorspeld. Zowel het korte termijn als het lange termijn scenario is reëel. De prognoses zijn geen ‘self fulfilling prophecy’ en kunnen in zekere mate beïnvloed worden. De demografische ontwikkelingen stellen ons voor opgaven. De demografische druk is in Berkelland momenteel 83,3% en daarmee een stuk hoger dan het landelijk gemiddelde van 70,1%. Demografische druk geeft een indruk van de mate waarin de werkenden moeten voorzien in het onderhoud van de niet-werkenden. Het is de verhouding

tussen het aantal jongeren en ouderen enerzijds en 20-64 jarigen anderzijds. Door vergrijzing neemt deze druk alleen maar toe en worden hiermee samenhangende vraagstukken steeds belangrijker. Deze ontwikkelingen hebben op velerlei vlak invloed, zo ook op de BUIG middelen.

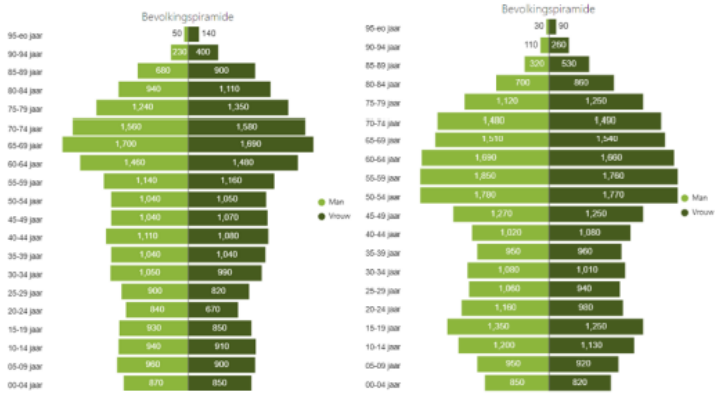

Leeftijdsopbouw van Berkelland in 2021 t.o.v. 2035, bron: AWLO

Kenmerken van het bestand

Het bijstandsbestand bedraagt per 31 december 2021, 501 uitkeringsdossiers. Het aantal uitkeringsdossiers per 1 januari 2021 bedroeg 561 dossiers. Dat betekent dat over heel 2021 het bijstandsbestand is afgenomen met 10,7%.

Het cliëntenbestand bestaat naast de uitkeringsgerechtigden en hun partners, ook uit inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt die worden begeleid zonder dat zij afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen 5 groepen:

1. Cliënten die werken met langdurige loonkostensubsidie
2. Cliënten die vallen onder de doelgroep Nieuw Beschut Werk
3. Cliënten die gebruikmaken van jobcoaching
4. Cliënten die nog vallen onder de doelgroep WSW
5. Cliënten die niet afhankelijk zijn van een uitkering (niet uitkeringsontvangers), betreffen inwoners die werken maar langdurig aangewezen zijn op begeleiding en/of financiering van hun werkplek vanuit de gemeente.

De ontwikkeling van deze groepen over 2021 is in onderstaande tabel weergegeven.

Opbouw cliëntenbestand	31-12-2020	31-12-2021
Uitkeringscliënten	561	501
Partners	98	81
Uitkeringscliënten totaal	**659**	**582**
Langdurige loonkostensubsidie	97	116
Nieuw Beschut Werk	16	21
Jobcoaching	9	9
WSW	177	146
Niet-uitkeringsontvangers overig	61	62
Niet uitkeringsontvangers totaal	**360**	**354**
Totaal cliënten	**1.019**	**936**

Binnen het bijstandsbestand wordt een verdeling gemaakt in drie doelgroepen die de afstand tot de arbeidsmarkt aangeven:

1. Werk
2. Perspectief
3. Meedoen

De verdeling van de cliënten over deze drie doelgroepen ziet er schematisch als volgt uit, waarbij blauw ‘werk’ aanduidt, ‘rood’ perspectief aanduidt en groen ‘meedoen’ aanduidt.

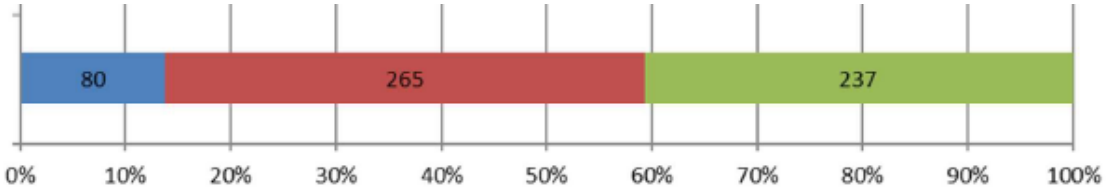

Binnen de doelgroepen Werk en Perspectief wordt een nadere verbijzondering gemaakt. Dit om beter te sturen op inzet van trajecten en de kans op succesvolle re-integratie te vergroten.

Ad 1. Werk

De doelgroep Werk is klaar voor toeleiding naar betaald werk. Deze doelgroep wordt uitgesplitst in:

- Direct aan het werk; uitkeringscliënten die naar werk begeleid worden en (parttime)werkende cliënten waarvoor een urenuitbreiding nog gerealiseerd kan worden.
- Maximaal aan het werk; uitkeringscliënten die maximaal aan het werk zijn maar desondanks een beroep moeten doen op aanvullende bijstand. Bijvoorbeeld doordat zij op basis van een medische urenbeperking deels afhankelijk blijven van een bijstandsuitkering.

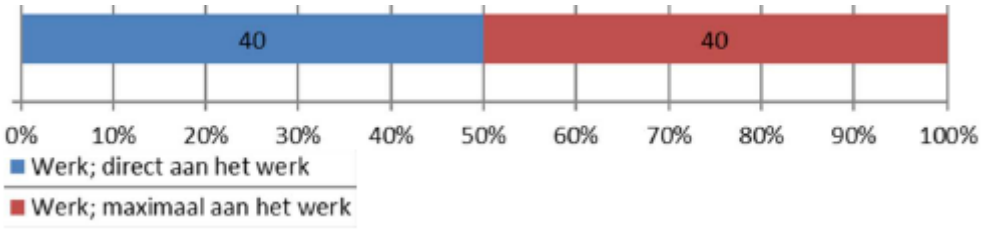

Ad 2. Perspectief

De doelgroep Perspectief wordt voorbereid op toeleiding naar betaald werk. Voor de doelgroep Perspectief is een onderverdeling gemaakt op basis van de geprognotiseerde duur van het traject dat de betrokken cliënt nodig heeft om klaar te zijn voor betaald werk:

- binnen 6 maanden werk;
- binnen 1 jaar werk;
- langer dan 1 jaar werk.

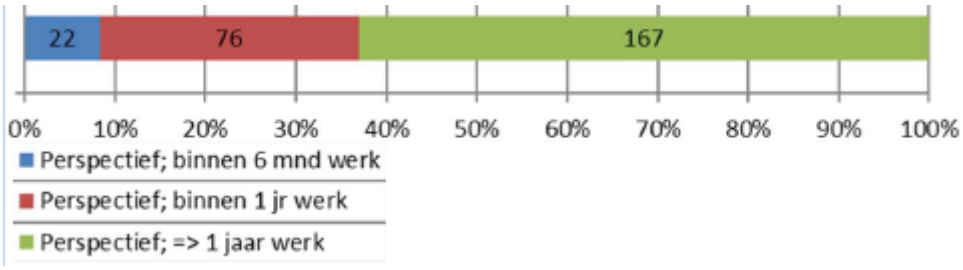

Ad 3. Meedoen

Voor cliënten uit de doelgroep Meedoen is participeren in de maatschappij (via onbetaald werk) het hoogst haalbare. Deze doelgroep is niet nader gespecificeerd.

Gemiddelde uitkeringslast

De gemeente en sociale dienst spannen zich maximaal in om uitkeringscliënten zoveel als mogelijk te laten werken. Ook deeltijdwerk wordt gestimuleerd. Het resultaat is dat per ultimo 2021, 12% van onze bijstandscliënten parttime werkte naast hun uitkering. De gemiddelde uitkeringslast ligt als gevolg hiervan lager, te weten op: €13.825,-. Wij onderscheiden onszelf hiermee in positieve zin van landelijke cijfers en gemeenten of sociale diensten van vergelijkbare groottes. Zie ook de grafiek hieronder[3].

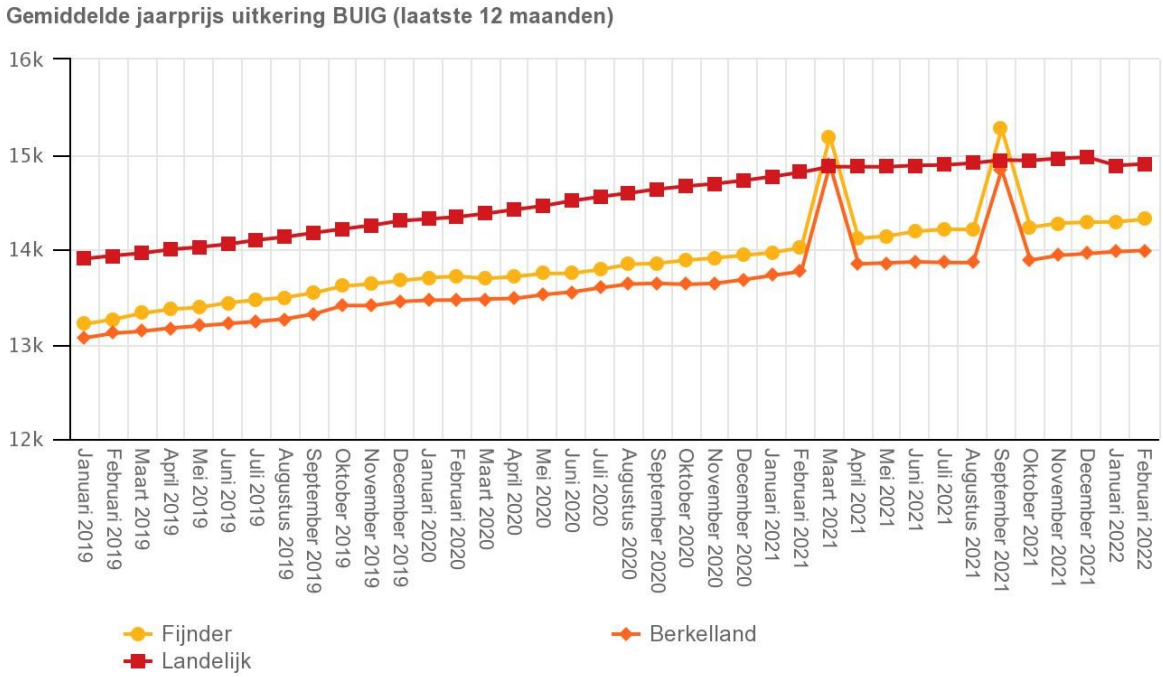

[3] De twee 'spikes' (maart 2021 en september 2021) kennen een technische oorzaak. De uitkeringen over een maand worden normaliter aan het begin van de maand overgemaakt. Doordat de uitbetalingsdatum in april en oktober direct na het weekend viel, is de uitkeringsrun al eerder voorbereid. De uitkeringen zijn wel in de juiste maand overgemaakt, maar in de database staat dat geregistreerd op de vorige maand. Gemiddeld over het jaar heeft dit geen effect.

BUIG analyse

De gemeente Berkelland kent in 2021 een tekort op de BUIG van €969.570,- (zie tabel hieronder). Ten opzichte van de BUIG ontvangsten van €7.566.505,- is dit 12,8%. Hiermee voldoet de gemeente Berkelland aan de eerste voorwaarde om een aanvraag te kunnen indienen voor de vangnetuitkering.

Buig ontvangst	7.566.505	
uitgifte		
Levensonderhoud	7.243.729	
Levensonderhoud BBZ	94.610	
Loonkostensubsidie	1.197.736	
	8.536.075	
	-969.570	-12,8%

Ook aan de tweede voorwaarde wordt voldaan. De gemeente heeft namelijk tekorten en overschotten over 2019, 2020 en 2021 gesaldeerd dat cumulatief leidt tot een tekort groter dan 7,5% van het budget over 2021. Dit tekort is dan namelijk 21,6%.
Het BUIG-tekort van 2021 leidt tot een compensatie vanuit de vangnetuitkering van €212.920.

	2019	*2020*	*2021*	cumulatief
Buig ontvangsten	7.835.807	7.880.903	7.566.505	
uitgifte				
Levensonderhoud	7.445.651	7.421.760	7.243.729	22.111.140
Levensonderhoud BBZ	29.881	76.893	94.610	201.384
Loonkostensubsidie	535.694	872.711	1.197.736	2.606.141
	8.011.226	8.371.364	8.536.075	24.918.665
tekort	-175.419	-490.461	-969.570	-1.635.450
				-21,6%
Hoogte vangnet uitkering				212.920

Omvang van het uitkeringsbestand
Het uitkeringsbestand in 2021 is met 10,7% gedaald. In verhouding tot eerdere jaren is dat een forse afname. Zie ook de volgende tabel.

	2019	2020	2021
Uitkeringen 1 januari	568	547	561
Uitkeringen 31 december	547	561	501
Realisatie in %	**-3,70%**	**2,60%**	**-10,70%**

Redenen van instroom in de bijstand
De instroom in de bijstand (totaal 152 cliënten) in 2021 komt grotendeels voort uit het einde van een dienstbetrekking of einde bedrijf, dan wel uit doorstroom vanuit een WW uitkering. Dit betreft ruim 22%. Het lijkt evident dat hier een relatie bestaat met de coronacrisis en het aflopen van diverse steunmaatregelen vanuit het Rijk. Bijna 14% van de instroom komt uit het asielzoekerscentrum en bijna 11% van de cliënten die instromen doet dat als gevolg van de beëindiging van een studie. Ruim 36% van de cliënten die instromen kennen een overige oorzaak. Wij zien dat nieuwe cliënten in toenemende mate te maken hebben met complexe(re) problematiek. Door sinds oktober 2021 de gemeente te positioneren als eerstelijnsorganisatie kunnen cliënten sneller en beter worden geholpen. In onderstaande grafiek is het totale overzicht aan instroom over 2021 weergegeven.

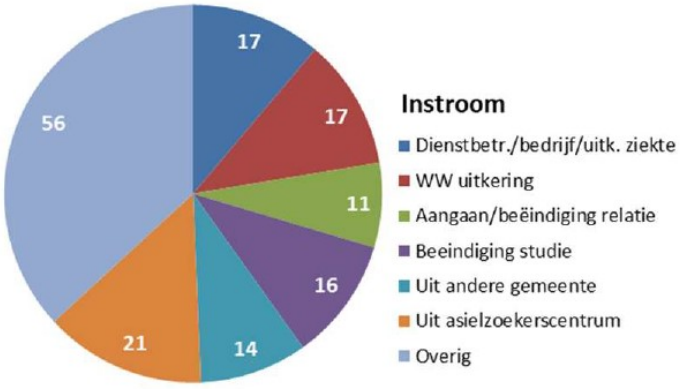

Redenen van uitstroom uit de bijstand
In 2021 is veruit de belangrijkste reden van uitstroom het aangaan van een dienstbetrekking of de start van een bedrijf, namelijk 38% van in totaal 212 cliënten. Opvallend is dat daarna verhuizing, bij 16% van de cliënten, reden van uitstroom is. Nog geen 3% van de uitstroom is een gevolg van overlijden. In onderstaande grafiek is het totale overzicht aan instroom weergegeven.

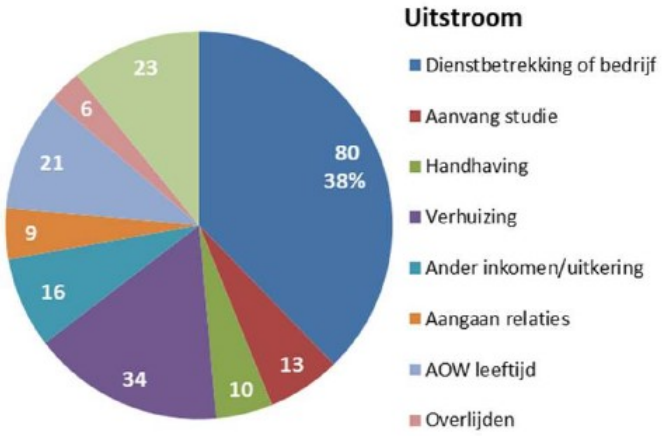

Loonkostensubsidie

De gemeente Berkelland wijkt in 2021 ten opzichte van zowel landelijke cijfers als van gemeenten met vergelijkbare grootte af bij het aantal plaatsingen loonkostensubsidie en Nieuw Beschut.
Het aantal plaatsingen loonkostensubsidie ten opzichte van het aantal verstrekte uitkeringen ligt in de gemeente Berkelland aanzienlijk hoger.

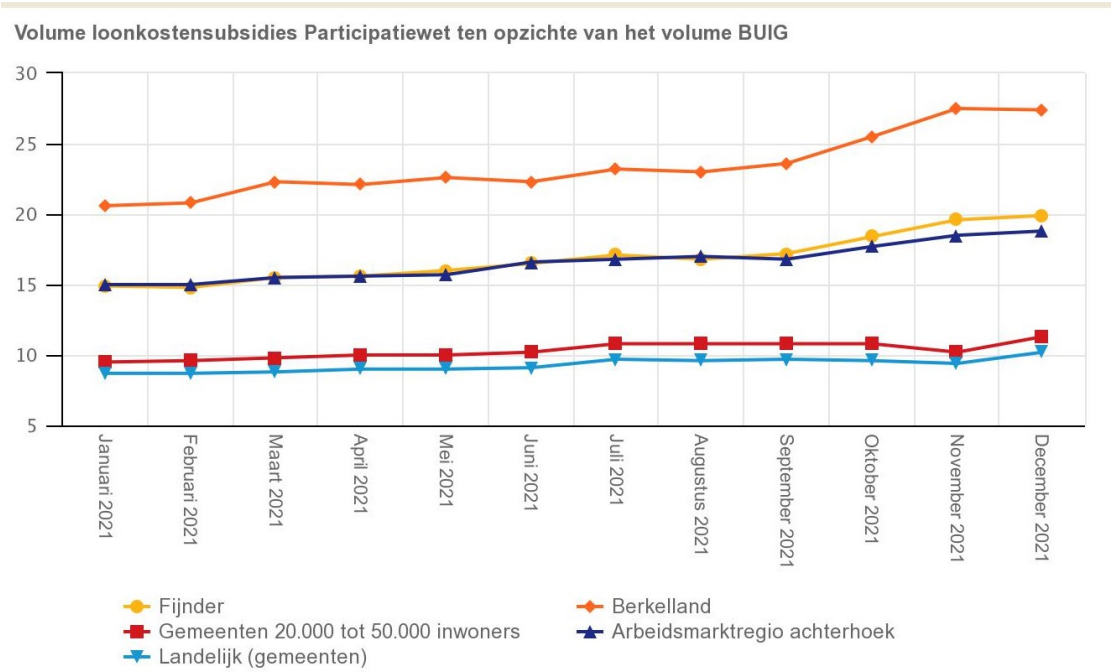

Ook het aantal plaatsingen beschut werk ten opzichte van het aantal verstrekte uitkeringen ligt in gemeente Berkelland hoger.

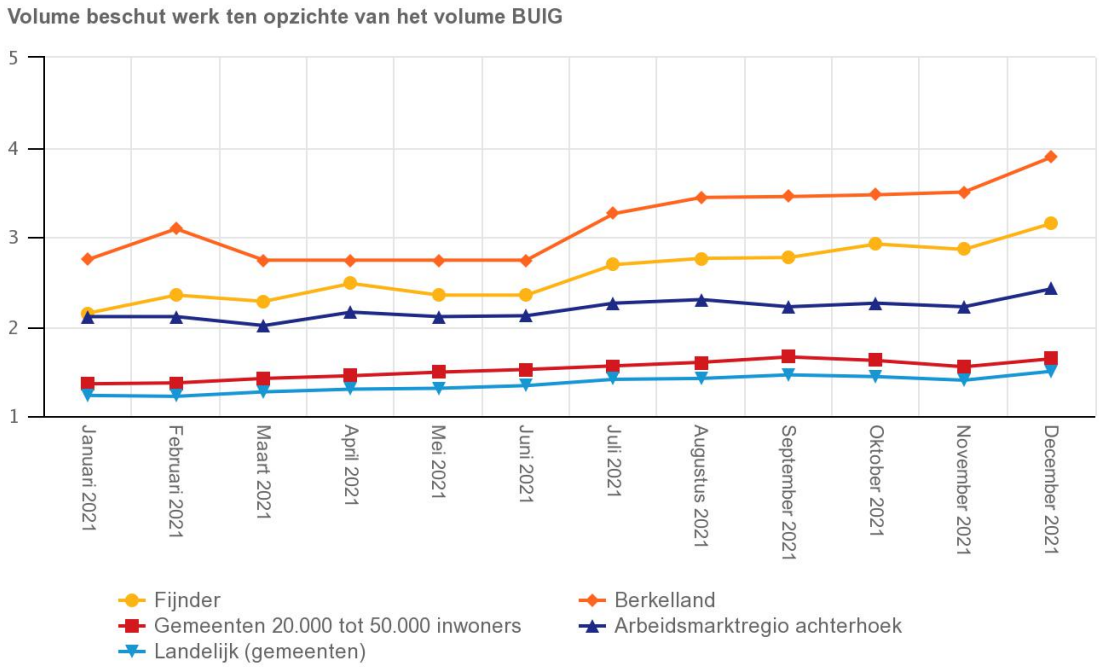

In het BUIG budget werd tot en met 2021 geen rekening gehouden met realisatiecijfers van plaatsingen waarbij loonkostensubsidie wordt ingezet. Het hoge aantal plaatsingen met loonkostensubsidie drukt voor Berkelland dan ook zwaar op het BUIG budget. Zeker gezien het feit dat hierbinnen ook het aantal plaatsingen nieuw Beschut Werk - die een lage loonwaarde en daarmee hoge loonkostensubsidie kennen - hoger ligt dan landelijk.

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

Hieronder beschrijft het college maatregelen die zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan het reduceren van het tekort.

Werk en activering

Hieronder volgen een aantal maatregelen die de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) namens het college van de gemeente heeft getroffen om inwoners in een bijstandssituatie naar werk te begeleiden.

1. Het voorkomen en monitoren van instroom

De gemeente en sociale dienst participeren actief in het Regionaal Mobiliteitsteam Achterhoek en zetten netwerken op voor werkgevers en werknemers om het proces van werk-naar-werk te stroomlijnen. Uitgangspunt is het voorkomen van instroom in zowel de WW als Participatiewet. Daarbij wordt de instroom in beide regelingen continue gemonitord.

Om de instroom in de Participatiewet overzichtelijk te houden worden alle ingestroomde cliënten in de doelgroep Werk, Perspectief of Meedoen geplaatst. Klantmanagers worden specifiek ingezet op één van deze doelgroepen om de begeleiding zo optimaal mogelijk te kunnen bieden. Daarnaast worden per doelgroep passende klantroutes ontwikkeld. In 2021 zijn er zeven pilots voor de verschillende klantroutes van start gegaan waaronder:

- Pilot route jongeren < 27 jaar. In deze pilot wordt onderzocht of de drie ontwikkelde klantroutes van de doelgroep Werk ook toepasbaar zijn op de doelgroep jongeren onder de 27 jaar.
- Pilot werken vanuit de opdracht: In deze pilot zijn twee pilots samen opgepakt in één. De klantmanagers en werkbegeleiders van de interne werkplaats hebben klantbeelden en ontwikkeldoelen besproken over de doelgroep Perspectief.
- Pilot casusregie: Medewerkers van SDOA en de gemeenten werken samen om hulpvragen van inwoners aan te nemen. De screeningsmedewerker vraagt breed uit, bepaalt op basis van dit gesprek waar de vraag het beste opgelost kan worden en wijst de inwoner indien mogelijk op voorliggende voorzieningen. Wanneer er recht bestaat op een uitkering volgt een gesprek met een inkomensconsulent en klantmanager waarbij direct gekeken wordt naar participatiemogelijkheden. Indien haalbaar, is een plek op de arbeidsmarkt het eerste uitgangspunt.

2. Actief begeleiden en doorgeleiden van cliënten

Klantmanagers van SDOA spannen zich in om cliënten naar werk te begeleiden. Het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSPA) matcht werkzoekenden aan werkgevers en realiseert plaatsingen. Niet iedere cliënt is in staat om direct werk te aanvaarden. Om arbeidsvaardigheden op te doen worden werkervaringsplaatsen gecreëerd. Daarnaast zijn er proefplaatsingen om de mate van geschiktheid in de praktijk te toetsen. Er is bovendien sterk ingezet op het doorgeleiden van cliënten binnen de doelgroepen Perspectief en Werk.

3. Implementatie pilot EVA

EVA is een digitale ondersteuningstool, ontwikkeld in samenwerking met de VNG, TNO, SAM en Divosa. De SDOA is in het laatste kwartaal van 2021 gestart met de implementatie van de tool EVA. In deze online applicatie vullen klantmanagers zelf lokale re-integratie instrumenten in die bijdragen aan de toeleiding en/of begeleiding naar werk. Door middel van filters en zoekfuncties kunnen de professionals in één oogopslag zien welke instrumenten beschikbaar zijn voor een specifieke werkzoekende en kunnen deze instrumenten op effectiviteit beoordeeld worden.

4. Rode Loper Aanpak en Opijver.nl

Per april 2021 is gestart met het uitvoeringsplan van de Rode Loper 2021-2022; een regionaal project voor begeleiding van jongeren naar werk en/of school. Het accent ligt op het bereiken en begeleiden van jongeren van 16 tot 27 jaar met een startkwalificatie, maar zonder uitkering. Kern van de aanpak is het actief benaderen van jongeren door consulenten van de sociale dienst. Bij dit project zijn aangesloten: het Graafschap College, Leren Werkt, Leerwerkloket, UWV, Werkgeversservicepunt Achterhoek en de sociale diensten.

In maart 2021 is de campagne Opijver.nl gelanceerd, als onderdeel van het Achterhoeks Talentenfonds. Dit fonds biedt werkzoekenden, werknemers en zzp'ers vouchers voor her-, bij- of omscholing waarvoor eigenlijk geen voorliggende voorziening beschikbaar is. Het fonds is onderdeel van de sector-overstijgende aanpak van de arbeidsmarktregio Achterhoek om een Leven Lang Ontwikkelen te stimuleren. De hele arbeidsmarktregio werkt in dit fonds samen: acht gemeenten, het UWV, VNO-NCW en ook de Achterhoekse onderwijsinstellingen.

5. Project 'Samen de crisis uit'

De samenwerkende gemeenten in de Achterhoek beogen met het project '*Samen de crisis uit*', de negatieve werkgelegenheids- en sociale effecten van de COVID-19 crisis aan te pakken. Het draait hierbij om begeleiden en opleiden van kwetsbare groepen, waaronder; zzp'ers met een TOZO-uitkering, bijstandsgerechtigden en ontvangers van WW die op de korte termijn afloopt. Door extra begeleiding gericht op arbeidsinpassing krijgen werkzoekenden een gedegen kans op werk of een opleiding. Er wordt in dit project stevig ingezet op intensieve begeleiding en opleidings- en trainingsmogelijkheden.

6. Realiseren van (betaalde) plaatsingen

Er was in 2021 een groeiende vraag naar gekwalificeerd personeel. Tegelijkertijd is het potentieel direct bemiddelbare cliënten flink afgenomen. Er is dus sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod. Werknemers uit sectoren die negatief of positief beïnvloed werden door de COVID-19 pandemie zijn door het WSPA rechtstreeks benaderd. In de doelstellingen 2021 van het WSPA is opgenomen dat er 389 betaalde plaatsingen gerealiseerd moesten worden.

Inkomen

De gemeente Berkelland staat voor een grote opgave, ondersteuning bieden aan inwoners die dit nodig hebben en een financieel evenwicht bereiken in het sociaal domein. Het huidige systeem staat onder druk door toenemende zorgvragen, afname beroepsbevolking, afname van informele hulp en 'naoberschap', wachtlijsten in de zorg en tekorten op de woningmarkt. Als we doorgaan op de oude voet, lopen we vast. De gemeente Berkelland heeft zich de afgelopen jaren geconcentreerd op het uitvoeren van de wettelijke taken. De focus is daarmee sterk gericht geweest op individuele hulpverlening. Hierdoor is de collectieve benadering en het besef wat inwoners met elkaar en voor elkaar kunnen doen wat naar de achtergrond verschoven. Deze opgave kan alleen gerealiseerd worden als we in Berkelland kunnen rekenen op een sterke sociale basis. Een basis van betrokken inwoners, vitale kernen en goede infrastructuur aan algemene voorzieningen. Een sterke sociale basis is essentieel voor inwoners om zich goed en thuis te voelen in hun eigen buurt. Investeren in de sociale basis is nodig omdat we niet alles op individueel niveau kunnen oplossen. Om de sociale kwaliteit van individuen en de samenleving als geheel te bevorderen moeten we meer preventief en collectief gaan werken. We beseffen steeds meer dat inwoners zelf goed in staat zijn en een belangrijke rol hebben in het vormgeven van een vitale samenleving en bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken.

Hieronder volgen een aantal concrete maatregelen die de gemeente en SDOA hebben genomen op het gebied van inkomen:

1. Screening voorliggende voorzieningen

De volledige doelgroep Meedoen is opnieuw gescreend. Doel hiervan was om te bezien of er recht bestond op een voorliggende voorziening. Er zijn 692 dossiers van de sociale dienst gescreend.

2. Integraal intakeproces

Alle vragen rondom inkomensondersteuning, bijzondere bijstand en minimaregelingen komen vanaf 1 oktober 2021 centraal binnen bij het sociaal team van de gemeente. Medewerkers van de sociale dienst werken nauw samen met de collega's van de sociale teams om de hulpvraag integraal op te pakken.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Hieronder maakt het college inzichtelijk dat de getroffen maatregelen bijdragen aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een inschatting van het beoogde effect.

In de budgettering van het BUIG budget over 2022 wordt rekening gehouden met de realisatie loonkostensubsidie. Zoals op pagina 10 beschreven, past deze budgettering beter bij de situatie van Berkelland. De verwachting is daarom ook dat de tekorten door deze aanpassing, gereduceerd zullen worden.

Werk en activering

In de kostenreductie zet de gemeente Berkelland voornamelijk in op het aan het werk houden en krijgen van onze inwoners. De effecten van de onder B benoemde maatregelen worden hieronder geschetst:

1. <u>Het voorkomen en monitoren van instroom</u>

Binnen het Regionaal Mobiliteitsteam Achterhoek zijn 100 werk-naar-werk trajecten ingezet voor medewerkers. Alle ingestroomde cliënten zijn ingedeeld in de doelgroep Werk, Perspectief of Meedoen. De verdeling ziet er als volgt uit:

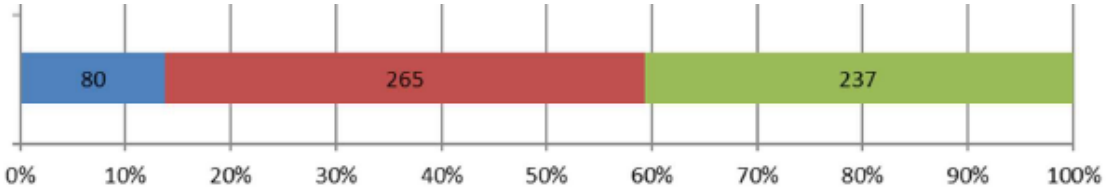

De ingezette pilots hebben het volgende effect gesorteerd:

- Pilot route jongeren < 27 jaar: 15 jongeren aangemeld, waarvan 8 direct zijn geplaatst bij een werkgever of werkervaringsplek.
- Pilot werken vanuit de opdracht: De uitkomsten zijn vertaald naar SMART geformuleerde leerdoelen, welke concreet worden toegepast in de werkbegeleiding in de interne werkplaats. Ook het cliëntvolgsysteem is aangepast aan de nieuwe werkwijze.
- Pilot casusregie: medewerkers van de gemeente en sociale dienst zijn goed op elkaar ingespeeld. Binnen het sociaal team van de gemeente zijn er twee vaste contactpersonen van de sociale dienst aangesloten.

2. <u>Actief begeleiden en doorgeleiden van cliënten</u>

In 2021 zijn in totaal 149 inwoners van een uitkering naar betaald werk begeleid. Het WSPA heeft 93 proefplaatsingen gerealiseerd, waarvan 69 plaatsingen in betaald werk hebben geresulteerd.

Klantmanagers van SDOA hebben 140 cliënten van Perspectief naar Werk doorgeleid. Van deze groep zijn per ultimo 2021, 55 cliënten nog aangewezen op een (aanvullende) bijstandsuitkering. De overige groep is uitgestroomd naar betaald werk.

3. Implementatie pilot EVA

Klantmanagers maken gebruik van de online tool. Op termijn kan EVA doorontwikkeld worden naar regionaal niveau zodat informatie omtrent effectiviteit van re-integratie instrumenten ook regionaal uitgewisseld kan worden. De ambitie van EVA is verder om ook aan werkzoekenden beschikbaar gesteld te worden. Hiermee wordt de doelgroep werkzoekenden nog beter bediend.

4. Rode Loper Aanpak en Opijver.nl

Per ultimo 2021 hebben zich 39 jongeren gemeld, waarvan 17 ondersteund worden via de Rode Loper Aanpak. Aan 20 inwoners is vanuit Opijver.nl een voucher ten behoeve van hun ontwikkeling toegekend. Voor beide groepen kan de aanname gedaan worden dat zonder ondersteuning naar werk of scholing, deze inwoners waren ingestroomd in de Participatiewet.

5. Project 'Samen de crisis uit'

Er is Achterhoek-breed gestart met 624 cliënten die begeleid worden vanuit het project.

6. Realiseren van (betaalde) plaatsingen

De doelstelling; het realiseren van 389 betaalde plaatsingen is met 346 plaatsingen voor 89% behaald (dit betreft het totale werkgebied van WSPA). Hiervoor zijn specifiek voor de gemeente Berkelland 54 banen gerealiseerd voor cliënten vanuit de Participatiewet, 16 banen voor cliënten uit de WSW, 19 banen voor cliënten die nog bij het UWV liepen (WW en Wajong) en 20 werkplekken voor nieuw Beschut Werk. In totaal heeft het WSPA over 2021, 106 werkervaringsplaatsen, 93 proefplaatsingen en 21 overige plaatsingen ingezet.
Het streven naar plaatsingen heeft voorts bijgedragen aan 100 werk-naar-werktrajecten.

Inkomen

3. Screening voorliggende voorzieningen

Er is bij 9 dossiers vastgesteld dat er mogelijk recht was op Wajong. Aan 5 cliënten is inmiddels Wajong toegekend. Er loopt momenteel nog 1 aanvraag indicatie banenafspraak bij het UWV.

4. Integraal intakeproces

De doorontwikkeling van deze werkwijze ten aanzien van de rolinvulling en casusregie is gaande.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland verklaart dat het voor 15 augustus 2022 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

Datum: 10 mei 2022

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: mr. M.N.J. Broers

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: drs. J.H.A. van Oostrum

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen maatregelen en het beoogde effect van deze maatregelen, om het tekort te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2022.

De gemeenteraad van de gemeente Berkelland stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekening is gezet.

Datum: 28 juni 2022

Ondertekening

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: drs. J.H.A. van Oostrum

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: drs. J.A. Satijn

Toelichting op het aanvraagformulier bij het basis verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2021 dient uiterlijk op 15 augustus 2022 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2022 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2019 als over 2020 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2019 en/of over 2020 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor zijn instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2021 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C.

Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.' Deze analyse dient specifiek in te gaan op de situatie in de eigen gemeente of de eigen arbeidsmarktregio. Een algemene analyse, die niet ingaat op de situatie in de eigen gemeente of arbeidsmarktregio, volstaat niet als analyse van de oorzaken van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool Participatiewet 2021[i] en/of de Benchmark van Divosa[ii].
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van indiening van het verzoek.

Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een bijdrage aan de reductie van het tekort.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'het treffen van maatregelen'.

- Wat wordt verstaan onder een *maatregel*?
    - Onder een maatregel wordt verstaan: een besluit over hoe iets wordt opgelost of veranderd.
- Wat wordt verstaan onder het treffen van maatregelen.
    - Onder het treffen van een maatregel wordt verstaan dat het besluit is genomen door het college en waarvan de uitvoering in gang is gezet voor het tijdstip van indiening van de aanvraag.
- *Moet het steeds een nieuwe (aanvullende) maatregel zijn?*
    - Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
      Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt bij het antwoord aangeven of gebruik gemaakt is van de volgende tool(s):
    - de rekentool SEO
    - de benchmark Divosa
    - de tool "informatie over eerdere aanvragen", te vinden via de gelijknamige pagina "Informatie over eerdere aanvragen". Met deze tool kunnen aan de hand van kenmerken van gemeenten (grootteklasse, omvang tekort en arbeidsmarktregio) vergelijkbare gemeenten worden gevonden, waarbij direct zichtbaar wordt welke maatregelen deze gemeenten hebben getroffen. Dit kan nuttig zijn bij het oriënteren op de externe maatregelen.
- U kunt in uw antwoord bij voorkeur onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (voorafgaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een extra bijdrage levert. In het geval van externe maatregelen dient ook sprake te zijn van externe consultatie.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen.

Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Suggesties bij de beantwoording van C

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2021 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast wordt de Benchmark door Divosa ondersteund en heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.

Ook heeft Divosa bijgedragen aan het beschikbaar komen van een tool waarin de aanvragen van de afgelopen drie jaar zijn verwerkt. De tool en aanvragen worden per VU-jaar op de website van de Toetsingscommissie gepubliceerd. Zie hiervoor de rubriek: informatie over eerdere aanvragen.

---

[i] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/10/15/rekentool-participatiewet-2021
[ii] www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark